

Prof. Dr. Muharrem Tünay

13 Şubat 1949 - 25 Mart 1997

Bu yazı, çok genç yaşta kaybettiğimiz, Prof. Dr. Muharrem Tünay anısına, çok gecikerek yerine getirilmekte olan bir görevin, Muharrem Tünay Özel Sayısı'nın önsöz yazısı işlevini görecek. Ama aslında, hem onu tanıyan dostlarında, hem yaşamının en verimli dönemlerini geçirdiği kurumda, ODTÜ İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi bölümünde bıraktığı yeri doldurulmaz boşluğun yanında, bir minnet borcunun küçücük bir ifadesinden başka bir şey değil. Çünkü onu tanıma şansını bulmuş olan tüm yakınlarının, arkadaşlarının ve öğrencilerinin çok da iyi bildiği gibi, Muharrem Tünay sadece son derece birikimli, nitelikli bir bilim insanı değil, aynı zamanda çok iyi bir dost, çok kendine özgü nitelikleri olan bir insandı. Muharrem Tünay birbirini tamamlayan bu nitelikleriyle, bilimi hiç bir zaman salt “kuru” bir bilgi aktarımı olarak algılamayıp onu güler yüzüyle ve efsaneleşmiş espri anlayışıyla sevilerek öğretilen/öğrenilen bir uğraşa dönüştürmeyi başarabilen bir akademisyendi. Akıldan çıkmayan derslerin ve anıların temelinde hep onun gibi insanların bu bütünlükçü yaklaşımı yatmaktadır. Akademide yaşanan yalnızlaşma ve yabancılaşma süreci, şüphesiz, Muharrem Tünay gibi insanlar sayesinde çekilebilir hale dönüşüp iyi bir geleceğe ilişkin sürekli yenilenen umutlara yol açabilmektedir.

Muharrem Tünay'ın bu özellikleri, 12 Eylül 1980 sonrasındaki karabasan günlerinde, somut olarak etkisini göstermiştir. ODTÜ Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi bölümünü de etkisi altına alan cadı kazanı ortamında, onun hem dirençli tavırları, hem de en karamsar anlarda bile eksilmeyen nüktedanlığı, çevresine güç ve umut verirdi. Muharrem Tünay'ın vurgulanması gereken bir başka özelliği ise, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde, bölümler arası ilişkilerin güçlendirilmesi, işbirliği ve dayanışma ortamının geliştirilmesine verdiği önemdi. Bu konuda yaptığı katkılar onunla birlikte çalışma onuruna ulaşmış meslektaşlarınca, her zaman şükranla anılmaktadır.

Muharrem Tünay Özel Sayısı, uzun bir zaman dilimine yayılan bir hazırlık sürecinin sonunda, bugünkü içerik ve kapsamına ulaştı. Baştan itibaren, oldukça geniş bir katılımı sağlamak amacıyla alınmış bulunan, belirli bir tema belirlenmemesi kararı çerçevesinde, farklı disiplinlerden akademisyenlerin, çalışma arkadaşlarının ve öğrencilerinin katkıları ile, *ODTÜ Gelişme Dergisi*'nin titizlikle

uyguladığı değerlendirme sürecinde yayınlanmaya değer bulunan çalışmalardan oluştu. Yapılan katkılar, farklı alanlarda olmasına karşın, Muharrem Tünay'ın birikimini, sosyal bilimlerde benimsediği disiplinlerarası yaklaşımını ve ilgi alanlarını önemli ölçüde yansıtmaktadır. Yaşamı boyunca yaptığı çalışmalarda ve verdiği derslerde, konulara geniş bir perspektifle yaklaşmış, tarih, siyaset bilimi, uluslararası ilişkiler, siyasal iktisat ve sosyal politika gibi alanların disiplinlerarası bir yaklaşımla çalışılmasının ne denli gerekli olduğunu her zaman vurgulamıştır. Bunun somut bir örneği, geliştirdiği siyasi tarih dersini alışılmışın dışında, siyasal ve toplumsal tarihi bütünleştirerek vermiş olmasıydı. Bu çalışmalarını yaşamının son yıllarında topladığı Siyasal Tarih adlı kitabı, bugün de bu alanlarda çalışma yapmak isteyenler için yöntemsel açıdan yol gösterici niteliktedir.

Muharrem Tünay, Türkiye'nin 1980 sonrasında geçirdiği toplumsal, ekonomik ve siyasal dönüşümleri, yine disiplinlerarası bir yaklaşımla ve ilgili uluslararası literatürü yakından izleyerek incelemeye çalışmış, özellikle Antonio Gramsci'nin kavramsal çerçevesini kullanarak, Türkiye'de neoliberal hegemonyanın oluşum sürecine ilişkin öncü nitelikte çalışmalar gerçekleştirmiştir. Bu konuda yazdığı İngilizce bir makalenin, yıllar sonra Türkçeye çevrilmesi ve bu konuda çalışanlar için temel bir referans niteliğinde olması da Muharrem Tünay'ın bilimsel yaratıcılığının bir başka göstergesi olarak değerlendirilebilir.

Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi, Uluslararası İlişkiler bölümünden 1970 yılında mezun olduktan sonra, Kanada'da Toronto Üniversitesindeki doktora çalışmalarını, 1978 yılında, "The Establishment of Centralized Control Over Labour in Turkey, 1950-1960" başlıklı tez çalışmasıyla tamamladıktan sonra, 1978 yılında katıldığı ODTÜ İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi bölümünde yaşamının sonuna kadar görev yapmıştır.

Bazılarımız için daha kısa, bazılarımız için daha uzun süren, ama hep dopdolu yaşanan bir dostluğun, acısıyla tatlısıyla bugün bile taptaze duran unutulması zor anlarıyla, sevgili arkadaşımız Muharrem Tünay'ın anısı önünde saygıyla eğiliyoruz.

Galip Yalman – Mehmet Okyayuz